

ת"פ 7940/05/20 - מדינת ישראל נגד מנתסר פרג

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 7940-05-20 מדינת ישראל נ' פרג (עציר)

25.1.2023

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר

מדינת ישראל

מאשימה

נגד

מנתסר פרג (עציר)

הנאשם

בא-כוח המאשימה: עו"ד בני ליבסקינד (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

בא-כוח הנאשם: עו"ד רמי עותמאן

גזר דין

בהתאם להכרעת הדין מיום 18.7.2022, הנאשם, יליד 1993 (כבן 28 במועד העבירות והיום כבן 30) הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום בעבירת **חבלה בכוונה מחמירה**, לפי סעיף 329(א)(2) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין** או **החוק**) ובעבירת **המתה בקלות דעת**, לפי סעיף 301ג בחוק העונשין.

הודאת הנאשם והרשעתו היו במסגרת הסדר טיעון, אשר הושג לאחר שמיעת ראיות ולאחר הגשת סיכומי טענות הצדדים. הסדר הטיעון לא כלל את תיקון כתב האישום ואף לא הסכמה בעניין העונש, אלא רק הסכמה דיונית שלפיה הנאשם יוכל לטעון כי האירוע נושא האישום התרחש על רקע סכסוך קודם בינו לבין המנוח וכי המאשימה לא תביא ראיות לסתירת טענה זו.

התסקיר לעונש מטעם שירות המבחן בעניינו של הנאשם הוגש ביום 21.11.2022 ותסקיר נפגעי העבירה (משפחת המנוח) הוגש ביום 22.11.2022. לאחר מספר דחיות של ישיבת הטיעונים לעונש (בין השאר, בשל נסיבות אישיות של בא-כוח הנאשם), הדיון התקיים ביום 8.1.2023.

א. רקע - עובדות כתב האישום, הסדר הטיעון ובקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו

עובדות כתב האישום

2. על-פי עובדות כתב האישום, ביום 20.4.2022 סמוך לשעה 12:45, הגיע אחמד אבו קטיש ז"ל (להלן - **המנוח**) ברכבו אל חניון ברחוב בן שדאד בירושלים (להלן - **החניון**), כדי להחנותו. הנאשם, שעבד בחניון בעבר, שהה

עמוד 1

במקום אותה עת לאחר שהגיע לבקר את מנהל החניון.

בשלב כלשהו החליט הנאשם לדקור את המנוח. הנאשם שלף סכין ובתגובה לכך החל המנוח לברוח מהחניון בריצה לכיוון חניון אוטובוסים סמוך. הנאשם רץ אחרי המנוח בעודו אוחז בידו הימנית בסכין השלופה ובמהלך ריצתו צעק אל עבר המנוח "אני אראה לך". בשלב מסוים כשל המנוח ברגליו, אז גם הבחין כי הנאשם מתקרב אליו ולכן אחז כיסא עשוי מתכת שהיה במקום וניסה להתגונן באמצעותו מפני הנאשם. הנאשם התקרב אל המנוח, תפס בידו את הכיסא ובידו השנייה דקר בתנועת שיסוף את רגלו השמאלית של המנוח וזאת בכוונה לגרום לו נכות, מום או חבלה חמורה. מיד לאחר מכן ברח הנאשם מהמקום.

כתוצאה ממעשי הנאשם המתוארים, נגרם למנוח חתך עמוק שאורכו כשבעה סנטימטרים, אשר גרם לחתך בעורק הירך השמאלית שלו ולחתך בווריד המלווה. כתוצאה מכך איבד המנוח דם רב אשר גרם להלם תת-נפחי שהביא למותו.

הסדר הטיעון ובקשת הנאשם בשלב הטיעונים לעונש לחזור בו מהודאתו

3. הנאשם הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון שעליו הוסכם לאחר שמיעת ראיות ולאחר הגשת סיכומי טענות הצדדים ואשר כאמור, לא כלל את תיקון כתב האישום או הסכמה בעניין העונש, אלא רק הסכמה כי במסגרת טיעוני ההגנה לעונש, ניתן יהיה לטעון טענה עובדתית אשר אינה כלולה בעובדות כתב האישום.

מאחר שחלק ניכר מהאירוע המתואר בכתב האישום תועד במצלמות אבטחה, מחלוקות הצדדים התמקדו ברקע למעשי הנאשם ובעיקר בשאלת העבירות שלפיהן הוא יורשע ובאופן מיוחד בשאלה, אם ניתן להרשיעו גם בעבירת המתה בקלות דעת וגם בעבירת חבלה בכוונה מחמירה. על רקע מחלוקות אלו, הוסכם על הסדר דיוני שלפיו ראיותיה של המאשימה הוגשו בהסכמה ללא חקירת העדים ואילו מטעם ההגנה נשמעה רק עדות הנאשם, אשר העיד בדיון מיום 4.11.2021. סיכום טענות המאשימה הוגש ביום 31.12.2021 וסיכום טענות ההגנה הוגש ביום 1.3.2021. עם הגשת סיכומי ההגנה, הוגשה מטעמה בקשה להוספת ראיות. לאחר הגשת תגובות הצדדים, התקיים דיון ביום 7.4.2022, אשר בעקבותיו ביקשה ההגנה לנסות למצות את האפשרות של סיום ההליך הנדון במסגרת הסדר טיעון. בסופו של דבר, לאחר מספר דחיות ודיון במעמד הצדדים (מיום 26.6.2022), הודיעו הם בדיון מיום 18.7.2022 על הסדר הטיעון ובמועד זה הנאשם הורשע.

4. בפתח ישיבת הטיעונים לעונש (מיום 8.1.2023) ביקש בא-כוח הנאשם לדון מחדש בשאלת הרשעת הנאשם בעבירת חבלה בכוונה מחמירה לצד הרשעתו בעבירת המתה בקלות דעת. לאחר מתן החלטה אשר דחתה את הבקשה, עתר הנאשם לאפשר לו לחזור בו מהודאתו. במסגרת טענות ההגנה בעניין זה, אף התבקש שחרור בא-כוח הנאשם מייצוג הנאשם. בהחלטה נוספת נדחו שתי בקשותיו, לחזרה מהודאתו ולשחרור סגורו. בעניין הבקשה לחזרת הנאשם מהודאתו נקבע כי נימוקיה יובאו במסגרת גזר הדין. נימוקים אלו יובאו עתה בקצרה.

5. תחילה נזכיר, כי כפי שטען בא-כוח המאשימה, שאלת אפשרות הרשעת הנאשם בשתי העבירות נדונה מאז

החלה שמיעתו של הליך זה. כך לאורך כל הדיונים שנשמעו לפניי ואף לא הייתה מחלוקת על כך ששאלה זו נדונה אף במסגרת הליכי המעצר והליך הגישור (שלא צלח). בסופו של דבר, על רקע מחלוקת זו נקבע ההסדר הדיוני שעל-פיו נשמעו הראיות ובהתאם לכך, שאלה זו אף עמדה במוקד סיכומי טענות הצדדים. לאחר הגשתם וכאמור לעיל, עתר הנאשם להגשת ראיות נוספות ובמסגרת הדיון בבקשה זו, שהתקיים לאחר מספר דחיות, ביקש הנאשם להודות בעובדות כתב האישום תוך הסכמה להרשעתו בשתי העבירות שבהן הואשם. בהתאם להודאתו, הוא אמנם הורשע כי עבר את שתי העבירות. אף לא הייתה מחלוקת על כך שהרשעת הנאשם הייתה לאחר שכאמור בפרוטוקול הדיון ממועד הרשעתו (18.7.2022), בא-כוחו הודיע כי הסביר לו את משמעות הודאתו וכי הוא הבין זאת ואישר זאת. אף הנאשם עצמו אמר כי הוא מבין את משמעות הודאתו ואת משמעות הסדר הטיעון ולאחר מכן הודה בעובדות כתב האישום.

אף בשלב הטיעונים לעונש, עת ביקש הנאשם לחזור בו מהודאתו, הוא לא כפר בעובדות כתב האישום, אלא רק טען כי אין להרשיעו בעבירת חבלה בכוונה מחמירה לצד הרשעתו בעבירת המתה בקלות דעת. נימוק זה אינו מצדיק חזרת נאשם מהודאה ועל אחת כמה וכמה אינו אפשרי בנסיבות הנדונות, שבהן אין מחלוקת על כך שנושא הרשעת הנאשם בשתי העבירות נדון ולובן לאורך ההליך כולו ובסופו של דבר הנאשם הביע את הסכמתו המפורשת להרשעתו בשתייהן.

אפשרות הנאשם לחזור בו מהודאתו לאחר הרשעתו מעוגנת בסעיף 153(א) בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, המורה כי נאשם רשאי "בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, מכולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שירשמו". במהלך השנים הוכרו שלוש העילות הבאות, אשר בהתקיימן תתאפשר חזרת נאשם מהודאתו: פגם ברצונו החופשי בעת מתן הודאתו; כשל חמור בייצוג המשפטי; ורצונו הכן לחשוף את האמת העובדתית. כן נקבע, כי על הנאשם מוטל נטל כבד להוכחת העילה שעליה הוא מבקש לבסס את בקשתו לחזור בו מהודאתו וכי רצוי כי טענותיו העובדתיות בעניין אותה עילה ייתמכו בתצהיר מטעמו (ראו בין השאר, ע"פ 8777/18 פלוני נ' מדינת ישראל (29.10.2019), כבוד השופט א' שטיין, פסקאות 12-14 ופסקי הדין המוזכרים שם).

הנאשם לא טען כי רצונו החופשי נפגם בעת הודאתו ואף לא הייתה מחלוקת על כך שהוא הודה בעובדות כתב האישום מתוך ידיעה כי יורשע בשתי העבירות שלפיהן הואשם. הנאשם אף לא הראה כי בקשתו לשחרור סנגורו מייצוגו נעוצה בכשל חמור בייצוגו. בדומה, הנאשם לא טען דבר בעניין העובדות שבהן הודה, אשר בפועל וכאמור, לא היו שנויות במחלוקת. כל אשר טען היה כי אינו מסכים להרשעתו בעבירת חבלה בכוונה מחמירה, לצד הרשעתו בעבירת המתה בקלות דעת. מדובר בטענה משפטית מובהקת, אשר נדונה ולובנה אינספור פעמים במהלך שמיעת ההליך הנדון. בסופו של דבר וכאמור, בחר הנאשם לסגת מטענתו זו ולהודות בעובדות כתב האישום המקורי, תוך ידיעה ברורה כי יורשע בשתי העבירות. נמצא אם כן, כי הנאשם לא הצביע על קיומה של עילה המצדיקה לאפשר לו לחזור בו מהודאתו וממילא לא היה מקום לאפשר לו לעשות כן.

6. לנוכח המסקנה האמורה, אף יובהר כי אין עוד מקום להידרש אל טענותיו של בא-כוח הנאשם במסגרת טיעוניו לעונש שעניינן עצם הרשעת הנאשם בשתי העבירות.

ב. התסקיר לעונש בעניין הנאשם, תסקיר נפגעי העבירה (משפחת המנוח) והראיות לעונש

התסקיר לעונש בעניין הנאשם

7. בהתאם לתסקיר לעונש מטעם שירות המבחן, הנאשם כבן 30, רווק. הוא הבן השלישי מבין חמשת ילדיהם המשותפים של הוריו. עד מעצרו גר הוא עם אמו ואחיו בשכנת בית חנינה בירושלים ועבד כשומר בחניון. הוריו התגרשו לפני כשמונה שנים. אביו כבן 68, גר במחנה פליטים עם אשתו הנוכחית ועם בתם. לחובת האב הרשעות רבות בין השאר, בעבירות אלימות והוא אף נשא בעונשי מאסר רבים המצטברים לכעשרים שנה. בין תקופות המאסר עסק בסחר בכלי רכב. הוא היה נשוי למספר נשים ולחלקן אף במקביל ומאותם קשרי נישואין יש לנאשם אחים ואחיות נוספים. חרף היעדרות האב מחיי הנאשם במשך תקופות ממושכות, הנאשם רואה בו דמות משמעותית שהייתה מעורבת בחינוכו ולדבריו, הוא דאג להרחיקו מחברה שולית ולעודד אותו לשמירת חוק ולניהול אורח חיים נורמטיבי. אמו של הנאשם בת 57. זה כשבע שנים חולה מאד ואף עברה מספר ניתוחים. לדברי הנאשם, הוא היה המטפל העיקרי בה ואף המפרנס היחיד בבית. לדבריו, הרקע לגירושי הוריו היה מכירת דירת המשפחה ליהודים, באופן שהותיר אותם ללא קורת גג. מאחר שהאב לא שילם מזונות ולא סייע כלכלית, הם נותרו ללא מקורות הכנסה, אך אחיו של האב סייעו מעט מבחינה כלכלית והנאשם אף עבד אצל אחד מהם. בשל נסיבות מכירת הדירה, בני המשפחה נרדפו וספגו תגובות כעס קשות בסביבתם. נסיבות אלו הביאו לניתוק הקשר עם האב עד לאחרונה, אך כיום האב מלווה את הנאשם בהליך המשפטי ואף הגיע לדיונים.

הנאשם מתאר קשר קרוב עם אחיו, שלפי דבריו, הוא היה המפרנס היחיד שלהם והתומך העיקרי בהם ובשל כך אף נשר מהלימודים לאחר 8 שנות לימוד. לאחר הפסקת לימודיו עבד בפנצ'רייה עם דודו ובחמש השנים האחרונות עבד בשמירה בחניון המוזכר בכתב האישום. שתיים מאחיותיו סיימו לימודים אקדמיים, אחת בראיית חשבון והשנייה ברפואת שיניים.

8. לדברי הנאשם, הוא אינו צורך סמים או אלכוהול, שלל מעורבות שולית ואף אינו מסוכסך עם אחרים. לחובתו שתי הרשעות קודמות מהשנים 2011 ו-2015 בעבירות אלימות ורכוש שבעטיין נשא בעונשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס ופיצוי. הוא מוכר לשירות המבחן מאז שנת 2018. התרשמותם אז הייתה כי הוא סבל ממחסור כלכלי משמעותי, כי מגיל צעיר נחשף להתנהלות עבריינית ואף נאלץ לתפקד באופן שלא תאם את יכולותיו, אך הייתה לו מוטיבציה לתפקוד תקין. הומלץ להשית עליו עבודות שירות, אך התקשה להיערך לכך ולכן נדון ל-100 ימי מאסר.

בעניין האירוע הנדון טען הנאשם כי המנוח, אשר נהג להחנות את רכבו בחניון שבו עבד, נהג להקניטו ולהשפיל אותו ואת משפחתו בשל כך שאביו מכר את ביתם ליהודים ואף כינה אותם בוגדים. הדבר גרם לו תחושות עלבון קשות, פגיעה וכעס וביחוד בשל כך שלו ולאמו לא הייתה כל מעורבות במכירה. לדבריו, גם במועד האירוע המנוח התגרה בו ואף נקט כלפיו צעדים אלימים, כהתזת גז פלפל לכיוונו. הנאשם שלל כוונה לפגוע במנוח וטען כי התנהל מתוך רצון להגן על עצמו מפניו. התרשמות שירות המבחן היא כי עיקר הקושי של הנאשם נובע מתחושת אשמה בשל גרימת מות המנוח ובשל הדאגה לפרנסת המשפחה, בהיותו המפרנס העיקרי. אף ניכר כי הוא מבין את חומרת מעשיו וכי הוא נסער מאד מתוצאתם. לדבריו, אביו פועל לקדם סולחה עם משפחת המנוח.

9. התרשמות שירות המבחן היא אפוא, כי הורי הנאשם התקשו לשמש עבורו גורם מכון וסמכותי, כי תפקודו

הלימודי היה ירוד וכי נשר מהלימודים בגיל צעיר והשתלב בעבודה בשל המצוקה הכלכלית של המשפחה. אורח חייו העברייני של האב השפיע על התפתחותו של הנאשם וכן עלה כי במצבי דחק, הוא פועל באימפולסיביות ומתקשה בוויסות דחפיו.

כגורמי הסיכון להישנות עבירות מצד הנאשם נשקלו הרשעותיו הקודמות, לרבות בעבירות אלימות; הענישה הקודמת שלא שימשה הרתעה מספקת; עמדותיו המאפשרות התנהלות אלימה במצבים מסוימים; חשיפתו לדפוסים שוליים מגיל צעיר והפנמתם; דפוסי התנהלות תוקפניים ואימפולסיביים; קושי בזיהוי מאפיינים בעייתיים בהתנהלותו ונטייתו להשלכת הבעייתיות במצבו על התנהלות המנוח. עוד עלה, כי התוצאה הטרגית הייתה על רקע סכסוך קודם, אשר נראה כי טרם הסתיים, כך שישנה אפשרות להתלקחותו המחודשת ולכן יש בכך כדי לשמש גורם סיכון בדבר אפשרות של הסתבכות נוספת מצד הנאשם. עם זאת, נשקל גם תפקודו היציב בתחום התעסוקה והיעדר השימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים.

לנוכח כלל השיקולים, הערכת שירות המבחן היא כי ישנה רמת סיכון גבוהה להמשך התנהלות אלימה מצד הנאשם, שאף חומרתה צפויה להיות גבוהה. בשל חומרת העבירות, התוצאות הטראגיות וההתרשמות בדבר סיכון להישנות מעורבות בפלילים, הומלץ להשית על הנאשם ענישה מוחשית ומרתיעה וכן מאסר מותנה.

תסקיר נפגעי העבירה

10. על-פי התרשמותה של מפקחת נפגעי העבירה, במפגש עם משפחת המנוח עלתה תמונת נזק קשה וחווית אובדן מטלטלת לנוכח מות המנוח, אשר היה דמות משמעותית מאד עבור בני משפחתו. הם הדגישו את הפתאומיות והאכזריות בנסיבות מותו, אשר הפרו את שגרת חייהם הנורמטיבית ושחרת השלום וערערו את תפיסת עולמם ואת אמונתם בערכים של סולידריות אנושית ופשרה. משפחת המנוח אף התקשתה להתמודד עם ההתדרדרות שחלה במצבו הרפואי של אבי המשפחה מאז מות המנוח. בישיבת הטיעונים לעונש נמסר, כי כשבועיים קודם לדיון האב נפטר בשרון לב.

משפחת המנוח ביטאה בפני המפקחת את תחושת התסכול הקשה לנוכח העובדה שמשפחת הנאשם מכתימה את שמו של המנוח. כמו כן, לפי תפיסת בני המשפחה, העבירות שבהן הורשע הנאשם, אינן משקפות את חומרת מעשיו ומטעם זה להערכתם, אף הענישה הצפויה לא תשקף זאת. מסיבה זו, מקפידים בני המשפחה לעקוב אחר ההליך המשפטי ואף לנכוח בכל הדיונים.

11. המנוח היה כבן 26 במותו, עבד כחשמלאי ועמד להתארס. למנוח ארבעה אחים וחיות. אביו, שכאמור, נפטר לאחרונה, היה כבן 67. בעבר היה מתורגמן במסגד אל אקצה ובמועד עריכת התסקיר מצבו הבריאותי והקוגניטיבי היה קשה ולדברי בני המשפחה, מצבו אף החמיר מאז מות המנוח. אמו כבת 46, עקרת בית. בני המשפחה כלל לא היו מודעים לקונפליקט כלשהו בין המנוח לבין הנאשם. לדבריהם, הרקע לאירוע הוא ככל הנראה מחלוקת בעניין מקום חניה שהחל מספר חודשים קודם לכן, אך בהיעדר מידע, הם מנסים ללקט מידע בדבר הפגיעה האכזרית והקשה במנוח, בעניין תוצאותיה ובכל הנוגע לרקע למעשים. הייתה להם ציפייה כי תיעשה פניה מצד הנאשם ומשפחתו אשר

תכלול הבעת חרטה וצער, לרבות עריכת הסכם סולחה, אך הדבר לא קרה. הם תיארו חוויות קשות בשל שמועות המטילות את האחריות לאירוע על המנוח ואשר מחריפות את הקושי להתמודד עם האבל על מותו. משפחת המנוח רואה בנאשם ובמשפחתו כגורמים מסוכנים ובלתי צפויים ואף הביעו חשש ממעשי נקמה או פגיעות נוספות מצדם.

12. במסגרת התסקיר הובא פירוט נרחב של השלכות מותו של המנוח על כל אחד מבני המשפחה. בכלל זה על אבי המשפחה, אשר כאמור, מאז מות המנוח חלה התדרדרות קשה במצבו הבריאותי והקוגניטיבי ואשר כאמור, נפטר לאחרונה. אמו חווה תחושות אשמה קשות על כך שלא עלה בידה להגן על בנה ומאז מותו הפכה להיות חרדה ודרכה באופן קיצוני בכל הקשור לשלומם של שאר ילדיה. היא ניסתה להשתלב בתהליך טיפולי במסגרת עמותת 'אלה', המסייעת להתמודד עם טראומת שכול, אך התקשתה להתמיד בכך. אחד מאחיו של המנוח, נשוי ואב לילדים, חש אף הוא תחושות אשמה על כך שלא הצליח להגן על אחיו, לצד תחושת אחריות להוריו ולאחיו. שתי אחיות נשואות ואימהות לילדים, עוסקות בתחום החינוך. שתיהן ביטאו תחושות אובדן בשל הקשר הקרוב שהיה להן עם המנוח וחרדה מפני הנאשם ומשפחתו. אחת מהן מעורבת בכל הקשור במעקב אחר ההליך המשפטי. האח הצעיר ביטא תחושות קשות ובעיקר חרדות מפני אפשרות פגיעה נוספת מצד משפחת הנאשם. לדבריו, לאחר מות המנוח הפסיק את לימודיו במכינה כדי לסייע למשפחתו ולהוריו.

13. בני משפחת המנוח מנהלים אורח חיים נורמטיבי ומתקשים מאד להסתגל לאובדנו הפתאומי ולהתנפצות התקוות שתלו לגבי המשך חייו. הם אף התקשו להתמודד עם ההתדרדרות במצבו הרפואי של האב ועם החרדות מפני משפחת הנאשם. קשיים אלו גורמים להם להימצא בדריכות תמידית, בייחוד בשל אי הכרת הנאשם באחריותו למות המנוח ובסבלה של משפחתו.

הראיות לעונש מטעם המאשימה

14. תדפיס מידע פלילי (תע/1) וגזר דין שעניינו מאסר מותנה בר הפעלה (תע/2): לחובת הנאשם שתי הרשעות קודמות. אחת משנת 2013 בעבירת הסגת גבול פלילית, שבעטיה נדון למאסר מותנה וקנס והשנייה בעבירות תקיפה הגורמת חבלה ממש ובעבירת היזק לרכוש במזיד. בעטין נדון ביום 11.6.2016 בת"פ (שלום ירושלים) 16109-03-16 ל-100 ימי מאסר בפועל ולתשעה חודשי מאסר מותנה, שיישא אם תוך שלוש שנים יעבור עבירה מהעבירות שבהן הורשע, עבירת איומים או עבירת החזקת נשק למטרה לא חוקית.

15. עדותו של מר פ' א', אחיו הבכור של המנוח: בעדותו סיפר על המנוח, שהיה אחיו האמצעי. לפי ידיעתם, הרקע לאירוע הנדון היה אירוע כשנה קודם לכן, שבמהלכו הנאשם ככל הנראה פגע בפגוש רכבו של המנוח, כתוצאה מכך נוצר ריב וכי המנוח פנה אל בעל החניון, ששילם כ-3,000 ₪ עבור הנזק. על המנוח סיפר כי היה לקראת אירוסיו ותכנן חתונתו, כי בני המשפחה, חברים ושכנים מאד אהבו אותו וכי לא היה מסוכסך עם איש. מאז האירוע, שאותו מכנים בני המשפחה "הרצח", מצב אביו מאד התדרדר, הוא הפסיק ללכת לעבודה וכשבוע קודם לדין נפטר. למשפחה מאד קשה להתמודד עם חסרונו של המנוח בכל אירוע ובכל מקום. הם מרבים להיזכר בו ולהתמודד עם עצב רב. הם אף מרבים לבקר בקברו ומתקשים להתמודד עם מותו.

16. **עדוּתה של גב' ר' א', אחות של המנוח:** המנוח היה מבוגר ממנה בארבע שנים. מאז מותו היא עוקבת אחר ההליך המשפטי ואף נכחה בכל הדיונים. היא עובדת במשרד המשפטים (בלוגיטיקה) ולאחר מות המנוח התקשתה להגיע לעבודה. היא מתקשה לעמוד מול הנאשם, שהוא "מישהו שרצח את אח שלי, שהוא חי, ואח שלי בקבר". הקושי התעצם מאז מות אביה, שחיכה לראות את הנאשם יושב במאסר כל חייו. בימיו האחרונים של האב כל בני המשפחה היו לצדו, אך הוא ביקש לראות את המנוח. היא סיפרה בבכי על הכאב הגדול שעמו היא ושאר בני המשפחה מתמודדים מאז מות המנוח וכי מעולם לא האמינו שיקלעו למצב כזה. לדבריה, משפחתם היא משפחה טובה, שאין לה בעיות או סכסוכים. בסביבת מגוריהם ברובע הנוצרי בירושלים הופתעו מאד לשמוע על מות אחיה. הם אף התקשו מאד לספר על כך לאביה, שהתקשה מאד לעכל את הידיעה על דבר מות בנו. היא הוסיפה וסיפרה על קשייה של אמה, שתוך זמן קצר קברה את בנה ואת בעלה. עוד סיפרה שאף היא נפגעה ממשפחת המנוח שהתנכלה לה ואף הגישה נגדה תלונות למשטרה בטענות שווא, שהיא מטרידה אותם. לדבריה, הם לא נטפלו אל הבנים במשפחה, אלא דווקא אליה, הבת, וכי התנהלותם הסבה לה נזקים פיזיים (כפי שפורט בעדותה). היא אינה מבינה למה עשו כן, אולם אחיה מטפלים בכך ובכוונתם לפנות למשטרה בדרך מסודרת, מאחר שמשפחתה מאמינה במדינת ישראל ובמוסדותיה.

בעניין המנוח הוסיפה שהיה אדם טוב ושמח שהרבה לעזור לכולם. כי הנאשם "רצח אותו, אבל הוא רצח אותנו אסף פעם" וכי הכאב של אמם ושל כל בני משפחתה עצום. "כאב לכל החיים".

ג. טענות הצדדים ודברי הנאשם

טענות המאשימה

17. בא-כוח המאשימה עמד על כך שהרשעת הנאשם על-פי הודאתו בעובדות כתב האישום הייתה לאחר הליך שמיעת ראיות שכלל את הגשתן ואת עדות הנאשם ולאחר הגשת סיכומי טענות הצדדים. העובדות, שבהן הודה הנאשם, מציגות את הזילות של הנאשם בחיי אדם, אשר בשל עניין של מה בכך, שכלל לא הובהר, המנוח נאלץ לברוח מהנאשם אשר דלק אחריו. לאחר מרדף במהלכו הנאשם רץ עם סכין שלופה בידו, המנוח כשל ובמהלך נפילתו ניסה להגן על עצמו באמצעות כיסא שתפס באקראי, אך זה לא הועיל לו. הנאשם הצליח לדקור אותו בתנועת שיסוף ברגלו, השאיר אותו מתבוסס בדמו, ולאחר שהנאשם נמלט מהמקום, המנוח דימם למוות.

הנאשם הורשע כי עבר עבירות אשר נועדו להגן על הערכים הבסיסיים ביותר, שהם חיי אדם, הגנה על שלמות הגוף, על ביטחון הציבור ומעל הכול על קדושת החיים. בכל אלו פגע הנאשם ברגל גסה.

18. בטענותיו נדרש בא-כוח המאשימה גם אל צירוף העבירות שבהן הורשע הנאשם - אשר כאמור, אינו עומד עוד לדין ולהכרעה - תוך הפנייה אל סיכום טענותיה של המאשימה, אשר במסגרתם מובא דיון ביסודותיה של כל אחת מהעבירות. עוד הדגיש, כי עבירת חבלה בכוונה מחמירה, שעונשה עשרים שנות מאסר, לא שונתה בעקבות הרפורמה בעבירות ההמתה, אשר על-פיה עונשו של הגורם למות אדם בקלות דעת (סעיף 301ג), הועמד על שתיים-עשרה שנות מאסר. עונש זה לא נועד להקל עם עוברי העבירה, אשר קודם לתיקון החוק הורשעו בעבירת הריגה, אלא לשקף את

רמת הנהוגה בנסיבות אלו, כאמור בע"פ 6404/20 **עבאסי נ' מדינת ישראל** (5.4.2021) (כבוד השופט י' עמית, פסקה 11) (להלן - **עניין עבאסי**). לטענתו, מעשי הנאשם לא התרחשו באירוע רגעי, אלא הייתה זו פגיעה חמורה בערכים המוגנים כבר בתחילת המרדף אחר המנוח, אשר התבטאה ב"דבקות במטרה" מצדו וניסיון לתפיסת המנוח במנוסתו. אולם עצם דקירתו שהובילה למותו נבעה מיסוד נפשי של קלות דעת, מאחר שהייתה זו דקירה אשר באופן אקראי ועל רקע ניסיון המנוח להתגונן, פגעה בכלי דם מרכזיים. בנסיבות אלו, על הענישה ההולמת את המעשה לשקף את חומרתו ואת נסיבותיו.

19. בעניין נסיבות מעשה העבירה טען בא-כוח המאשימה, כי המנוח לא התגרה בנאשם, לא נאבק בו ולא תקף אותו. אפילו עשה כן, לא היה בכך כדי להצדיק את מעשי הנאשם. מטרת הענישה המחמירה בנסיבות של דקירה באמצעות סכין, צופה פני עתיד אל עבר מימוש הסיכון, אשר למרבה הצער התממש. בשל הרשעת בעבירת חבלה בכוונה מחמירה, בכל מקרה היה מקום להשתת ענישה במדרג חומרה גבוה, אפילו המנוח היה שורד את החבלה. מעת שהסיכון התממש עם מותו, לא ניתן לומר כי יש לראות בנאשם כמי שעבר עבירה קלה יותר.

20. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת, הפנה בא-כוח המאשימה אל תשעה פסקי הדין, אשר יפורטו במסגרת הדיון בעניין זה. כן הפנה אל דברי בית המשפט העליון באותם פסקי דין, המדגישים את ערך קדושת החיים ואת העונש הראוי שיש להשית על מי שגדע את חייו של אחר. כך לטענתו, על אחת כמה וכמה אם היסוד הנפשי העומד בבסיס הפגיעה במנוח הוא הכוונה לחבול בו בכוונה מחמירה, תוך הותרת נכות או מום. עוד הודגש בטיעונו, כי הנאשם לא עשה דבר להקטנת הנזק ואף לא סייע למנוח לאחר שפגע בו, אלא עזב את המקום והכחיש את מעשיו. גרסתו נשמעה לראשונה רק בבית המשפט וגם אז הייתה זו גרסה מתפתחת, תוך ניסיון להיתלות במניעים כאלה ואחרים להצדקת מעשיו. בעניין הנזק הוסיף בא-כוח המאשימה, כי המנוח היה אדם צעיר בשלבי פריחתו ואשר התעתד להקים משפחה, היה איש משפחה, קשור להוריו ולאחיו. מעבר לחומרה הנעוצה בקיפוח חיי המנוח, הנאשם פגע בפגיעה קשה גם במשפחתו, כפי שעולה מתסקיר נפגעי העבירה ומעדויות אחיו ואף באביו של המנוח שזה עתה נפטר משברון לב.

21. בהתחשב בשתי העבירות שבהן הורשע הנאשם, אך לנוכח הרשעתו בעבירת המתה שהיסוד הנפשי שלה הוא קלות דעת, עמדת המאשימה היא כי יש לקבוע מתחם עונש הולם בין 10 ל-16 שנות מאסר בפועל.

22. בעניין נסיבותיו של הנאשם טען בא-כוח המאשימה, כי מעשיו נעשו עת תלוי נגדו מאסר מותנה בר הפעלה למשך תשעה חודשים, אשר לא הרתיע אותו וכי הדבר מלמד על כך שאינו ירא לנקוט אלימות כדרך לפתרון סכסוכים. כן הודגש האמור בתסקיר, כי במצבי דחק הוא מתקשה לווסת דחפים ונוהג באימפולסיביות ואף הוערך כי רמת הסיכון מפני התנהגות אלימה מצדו גבוהה ולפיכך הומלץ על השתת ענישה משמעותית. הנאשם אמנם הודה והכיר באחריותו, גם אם בשלב מאוחר, לאחר שמיעת הראיות והגשת סיכומים, אך נדרשת הרתעתו האישית והרתעת הרבים. לפיכך המאשימה עתרה למקם את עונשו של הנאשם באמצע מתחם העונש ולהשית עליו 13 שנות מאסר בפועל, הפעלת המאסר המותנה במצטבר, מאסר מותנה ופיצוי למשפחת המנוח. הודגש הנזק הרגשי שנגרם למשפחת המנוח והנזק הכלכלי הנובע מחלקו המשמעותי של המנוח בפרנסת משפחתו ולפיכך ביקשה המאשימה לחייב את הנאשם בתשלום סכום הפיצוי המרבי.

טענות ההגנה

23. בא-כוח הנאשם טען כי הנאשם הודה במעשים והכיר באחריותו להם כבר משלב חקירתו במשטרה וכי הסיבה היחידה להתמשכות ההליכים הייתה נעוצה במחלוקת הנוגעת לשאלת הרשעתו בעבירת חבלה בכוונה מחמירה. מחלוקת זו אף עמדה ביסוד בקשתו לחזור בו מהודאתו בכך שעבר עבירה זו. בנסיבות אלו טען, כי אין לראות בנאשם כמי שבזבז את זמנו של בית המשפט.

בעניין המעשים טען, כי הנאשם ובני משפחתו אינם מקלים ראש במעשים ובתוצאותיהם, אך לטענתו, הנאשם נקלע לאותה סיטואציה באותו יום, בלי שקדם לכך תכנון או מחשבה לעשיית המעשים. כפי שהוזכר בעדותו של אחיו של הנאשם, לאירוע קדם סכסוך שנבע מכך שהנאשם נאלץ לשלם מכיסו על מעשה שלא עשה ואף שמע דברים שונים מהנאשם. מדובר בנאשם שמשפחתו קשת יום ושאביו נטש אותו בצעירותו. הוא מאד שקט, מסוגר בעצמו ולא מרבה לדבר. הוא ספג עלבונות מאנשים רבים, לא רק מהמנוח, על אביו ועל אנשים ממשפחתו, בעוד שכל מה שביקש היה לפרנס את אמו ואת אחותו שלא קיבלו כל סיוע כלכלי מאביו. במשך שנים רבות עבד הנאשם בחניון, הכיר את תושבי העיר העתיקה שהחנו שם את מכוניותיהם והיה עמם בקשרים טובים. האירוע הנדון היה חריג מבחינתו.

עוד טען בא-כוח הנאשם, כי יש לתת משקל למיקום הדקירה, מאחר שעצם הדקירה בירך מצביעה על היעדר כוונה להטלת מום או לגרימת מוות וכן לכך שהדקירה הייתה לאחר שהמנוח הרים כיסא לכיוון פניו של הנאשם. לטענתו, לא בכדי נקבעה לאחרונה עבירת המתה בקלות דעת, שעונשה שתיים-עשרה שנות מאסר. בכך ביקש המחוקק לקבוע ענישה מרבית למעשה של דקירה בקלות דעת. לטענתו, המאשימה הפנתה לפסיקה בעניין עבירת ההריגה, שקדמה לחקיקת עבירת המתה בקלות דעת, תוך התעלמות מכוונת המחוקק ליצור הבחנה בין המתה בקלות דעת להמתה באדישות, שעונשה חמש-עשרה שנות מאסר. בעניין זה הפנה אל טענותיו במסגרת סיכומיו בכל הנוגע להבחנה בין היסוד הנפשי של כל אחד מהעבירות שבהן הורשע הנאשם. אולם לטענתו, עמדת המאשימה אינה אלא ניסיון לשינוי עמדת המחוקק להבחין בין שתי העבירות. הטענה כי הנאשם התכוון לפגוע במנוח ולאחר מכן המנוח נפטר, הופכת את היוצרות, מאחר שהעבירה הסופית הייתה גרימת מוות בקלות דעת ולא חבלה בכוונה מחמירה, שלכל היותר הייתה העבירה ההתחלתית. כשם שהנאשם לא הואשם בהחזקת הסכין, חרף החזקתה, כך אם הנאשם גרם בסופו של דבר למות המנוח בקלות דעת, לא היה מקום להאשימו בעבירת חבלה בכוונה מחמירה.

24. בעניין נסיבותיו של הנאשם טען בא-כוחו, כי הוא הכיר באחריותו למעשים ואף הפנים את חומרתם. אמנם לחובתו הרשעות קודמות, אך אין מדובר בעבר פלילי מכביד. הרשעתו הראשונה הייתה בעבירה שאינה חמורה ובשל הרשעתו השנייה הוא נדון למאסר בעבודות שירות, אך משלא יכול היה לעשותן נשא במאסר בפועל.

25. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת טען בא-כוח הנאשם כי פסקי הדין שאליהם הפנה בא-כוח המאשימה עוסקים בנסיבות חמורות מאלו הנדונות, וכי המאשימה לא הצביעה על מקרה שבו נאשם הורשע בשתי העבירות שבהן הורשע הנאשם. בנוסף לכך הפנה אל שבעה פסקי דין, אשר לטענתו משקפים את כלל פסקי הדין שניתנו מאז נקבעה עבירת המתה בקלות דעת. אף פסקי דין אלו יפורטו בהמשך הדברים, במסגרת הדיון במדיניות הענישה הנהוגה.

בא-כוח הנאשם טען כי למרות הרשעת הנאשם גם בעבירת חבלה בכוונה מחמירה וגם בהמתה בקלות דעת, אלו עבירות הנבלעות זו בזו ולכן יש לגזור את עונשו בשל מעשה אחד. כמו כן, בשל הענישה המרבית הקבועה לצד עבירת המתה בקלות דעת, בכל מקרה לא ניתן להשית עליו עונש חמור יותר. לפיכך לטענתו, מתחם העונש שביקשה המאשימה אינו משקף את תיקון החוק בעבירות המתה וכי על מתחם העונש להיות לכל היותר בין 6 ל-9 שנות מאסר.

כן טען, כי יש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש. בעניין זה טען, כי יש לשקול את השיקולים הבאים: הודאתו והחיסכון המשמעותי בזמן שיפוטי בשל הסכמתו להגשת הראיות; נסיבותיו המתוארות בתסקיר מטעם שירות המבחן; צערו על תוצאת מעשיו ועל מות המנוח והכרתו באחריותו למעשיו; הנאשם עצור כשנתיים וחצי, משתתף בפעילות במסגרת בית הסוהר כדי להשתקם ואף עובד כתומך בעצורים אחרים. כן ביקש לשקול את רצונו של הנאשם לשוב לחברה לאחר שיקומו ואת בקשתו להבעת צערו בפני בית המשפט ובפני משפחת המנוח.

26. בעניין הפיצוי המבוקש טען בא-כוח הנאשם, כי לנאשם אין כל יכולת כלכלית לשלם פיצוי ואף אין לו במי להסתייע לצורך התשלום. לטענתו, זו אף הסיבה להימנעות הנאשם מפנייה אל משפחת המנוח כדי לערוך הסכם 'סולחה'. לחלופין ביקש, כי אם הנאשם יחויב לפצות את משפחת המנוח, יתאפשר לו לשלם זאת במספר תשלומים רב וככל הניתן, לאחר שישוחרר מהמאסר.

דברי הנאשם

27. הנאשם אמר את הדברים הבאים: "אני מתנצל ומתחרט על מה שקרה. אני מתנצל בפני המשפחה של המנוח".

דין והכרעה ד.

קביעת מתחם העונש ההולם

העבירות שבהן הורשע הנאשם, הערכים החברתיים שנפגעו מהן ומידת הפגיעה בהם

28. הנאשם הודה בעובדות כתב האישום (המקורי) והורשע על-פי הודאתו בעבירות חבלה בכוונה מחמירה והמתה בקלות דעת שבהן הואשם מלכתחילה, ביודעו כי הודאתו בעובדות כתב האישום תוביל להרשעתו בשתי העבירות. מעת שהנאשם הורשע כאמור, אין עוד צורך להידרש אל שאלות שעניינן התקיימות יסודותיהן של שתי העבירות או ההצדקה להרשעת הנאשם בשתייהן. בתמצית ייאמר, כי בנסיבות הנדונות אמנם התקיימו יסודותיהן של שתי העבירות.

היסוד העובדתי של עבירת חבלה בכוונה מחמירה, דורש מעשה ונסיבה, אשר התגבשו בכך שהנאשם דקר את המנוח באמצעות סכין. היסוד הנפשי מחייב הוכחת מודעות הנאשם למרכיבי היסוד העובדתי, אשר התקיים בין בשל מודעות

הנאשם לכל יסודותיה העובדתיים של העבירה ובין לנוכח חזקת הכוונה, שעל-פיה אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות של מעשיו. הנאשם רדף אחר המנוח כברת דרך ארוכה בעוד סכין חדה בידו. בכך אף הוכח כי הוא חפץ לגרום למנוח חבלה חמורה, הנלמדת אף מעצם פגיעתו הסופית של הנאשם במנוח. אף אם הנאשם לא צפה את מות המנוח כתוצאה מהדקירה, הרי שדי בכך שצפה את החבלה החמורה אשר תיגרם לו מדקירת הסכין. כפי שנאמר בעניין העבירה הנדונה (לפי סעיף 329(א)(2) בחוק): **"התכלית היא להילחם נגד פגיעות בגוף (... בדמות סיכון חיים. מטרת החוק הינה להרשיע ולהעניש את העושה מעשה שיש בו לסכן חיים. על אף שאדם צפה באפשרות קרובה לוודאי את התוצאה של סיכון חיי אדם ובכל זאת פעל כפי שפעל - אין סיבה להכריז עליו כנעדר כוונה, כפי שזו מוגדרת בסעיף. הנכונות לבצע מעשה חרף הצפייה הקרובה לוודאי שתבוצע עבירה, שיש בה לסכן חיים, כמוה ככוונה פלילית"** (ע"פ 6019/09 קילאני נ' מדינת ישראל (18.3.2010), כבוד השופט נ' הנדל, פסקה 5).

בעניין עבירת ההמתה בקלות דעת, הרי שכאמור בסיכום טענותיה של המאשימה, **"חסד עשתה המאשימה עם הנאשם ביחסה לו עבירה של המתה בקלות דעת חלף עבירת המתה באדישות. ניתוח התנהלות הנאשם, המרדף כשהסכין שלופה בידו, ניסיון הדקירה פעם אחר פעם חרף ניסיונות ההגנה מצד המנוח, דקירתו דקירה חמורה והותרתו כשהוא מתבוסס בדמו למוות, כשהוא אדיש לתוצאות מעשיו, יתכן והיו מצדיקות הרשעתו בעבירה של המתה באדישות"** (שם, עמ' 14, תחת הכותרת "המתה בקלות דעת"). מכל מקום, לא ניתן לחלוק על כך שלמצער, עבר הנאשם עבירת המתה בקלות דעת, אם לא עבירה חמורה מכך. היסוד העובדתי התקיים בעצם מעשה דקירת הנאשם בירכו, אשר נעשה לאחר מרדף ממושך של הנאשם אחר המנוח, בעוד סכין שלופה בידו ודקירתו. דקירת המנוח היא שהביאה למותו ומכאן שהתקיים קשר סיבתי בין מעשה הדקירה למות המנוח. אף היסוד הנפשי, שעניינו קלות דעת, ללא ספק התקיים (ע"פ 3891/19 זוארץ נ' מדינת ישראל (5.4.2020), כבוד השופט ג' קרא, פסקאות 20-19; ע"פ 9232/18 טוטיקוב נ' מדינת ישראל (5.11.2020), כבוד השופט נ' הנדל, פסקה 7). כטענת המאשימה, אין זה אלא **"כפסע מלקבוע כי הנאשם היה אדיש לקרות התוצאה הקטלנית, ודאי שהיה קל דעת לאפשרות גרימת התוצאה"** (סיכום טענות המאשימה, שם).

29. במעשיו פגע הנאשם בראש ובראשונה בערך הנעלה ביותר בדבר קדושת החיים. לצד זה פגע גם בערכים החברתיים הבסיסיים ביותר שעניינם ההגנה על שלמות הגוף ועל שלום הציבור.

לא אחת הודגשו החומרה הרבה הנעוצה בעבירות אלימות והצורך בהרתעה מפניהן. כך באופן מיוחד עת מדובר באלימות על רקע סכסוך נטען קודם או על רקע מחלוקת בעניין של מה בכך. פעם אחר פעם הודגש כי מעשיו אלימות אלו מחייבים ענישה מחמירה אשר תעביר מסר ברור בדבר סלידה מהם. כך נקבע, כי **"נוהגם של מיקצת אנשים ליישב חילוקי-דעות ביניהם במוטות ברזל, בקרשים ובסכינים, נוהג מגונה הוא. ראוי הוא לתגובה קשה של בתי-המשפט"** (ע"פ 259/97 סובחי נ' מדינת ישראל (28.4.1998), כבוד השופט מ' חשין (להלן - עניין סובחי)). בדומה נקבע כי **"בית משפט זה עמד לא אחת על כך שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם אלימות החותרת תחת זכותו של אדם לשלמות גופו (... וכן על הצורך להרתיע את הפונים לפתרון סכסוכים בכוח הזרוע באמצעות השתת עונשים הולמים ומשמעותיים. זאת במטרה להעביר את המסר כי החברה אינה סובלנית להתנהגויות מסוג זה"** (ע"פ 759/16 ג'ברין נ' מדינת ישראל (13.6.2016), כבוד השופטת (כתוארה אז) א' חיות, פסקה 9. כן ראו למשל, ע"פ 3799/14 אבו שנב נ' מדינת ישראל (17.8.2015), כבוד השופט מ' מזוז, פסקה 19).

כך לגבי עבירת חבלה בכוונה מחמירה ועל אחת כמה וכמה לגבי עבירת המתה בקלות דעת. "המשותף לכל עבירת הריגה הוא התוצאה הקטלנית והפגיעה בעיקרון קדושת החיים... חברה חייבת להציב את חיי הפרט בראש מעייניה ולשמור עליהם מכל משמר. המבקש לחתור תחת עיקרון זה צריך להיענש באופן שיש בו כדי להרתיע הן את היחיד והן את הרבים" (ע"פ 865/09 חמאד נ' מדינת ישראל (נבו 10.12.2009), כבוד השופט נ' הנדל, פסקה 4. הדברים אמנם נאמרו לענין עבירת הריגה, אך הם יפים לכל עבירת המתה).

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת

30. את מדיניות הענישה הנוהגת יש לבחון בהינתן העובדה שהנאשם הורשע הן בעבירת חבלה בכוונה מחמירה, הן בעבירת המתה בקלות דעת וכן בהתחשב בחומרת מעשיו ובנסיבות החמורות שבהן נעברו העבירות, אשר כנטען, כפסע בין לבין עבירת המתה באדישות. לפיכך יש לתת את הדעת לכך שעת נבחנת מדיניות הענישה הנוהגת, נבחנות הנסיבות העומדות בבסיס רמת הענישה שנקבעה בפסיקה ולא רק זהות סעיף העבירה.

עוד יש לתת את הדעת לכך, שבניגוד לטענת ההגנה, תיקון מס' 137 של חוק העונשין בענין עבירות המתה, לא נועד להביא להקלה בענישה בנסיבות דוגמת האירוע הנדון. התיקון בענין עבירת המתה בקלות דעת נועד בעיקרו לשקף את השוני בין הענישה בנסיבות דוגמת תאונות דרכים, שבהם היסוד הנפשי הוא על-פי רוב קלות דעת, לעומת נסיבות שבהן העבירה נעברה תוך נקיטת אלימות כלפי הקורבן, שעמן נמנה אף המקרה הנדון. כפי שהוסבר לענין השינוי בעונש המרבי הקבוע לצד עבירת המתה בקלות דעת (שתיים-עשרה שנה, לעומת עשרים שנה שנקבעו לצד עבירת הריגה לפי סעיף 298 שבוטלה במסגרת תיקון מס' 137), "יכול הטוען לטעון כי מאחר שהעונש המכסימלי בגין המעשה הופחת על ידי המחוקק באופן כה משמעותי, יש להפחית מיניה וביה מהעונש שהוטל על המערערים על פי הדין הישן. ולא היא. המעשה ונסיבותיו אינם מושפעים מכותרת העבירה" (ע"פ 2356/17 רגבי נ' מדינת ישראל (29.6.2020), כבוד השופט י' עמית, פסקה 9. כן ראו: ענין **עבאסי**, כבוד השופט י' עמית, פסקה 11, המפנה אל דברי ההסבר להצעת החוק בענין התיקון לעבירות המתה ובכלל זה, עבירת המתה בקלות דעת (הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 119) (עבירות המתה), התשע"ד-2014, ה"ח הממשלה 862, עמ' 873); ע"פ 8470/19 מדינת ישראל נ' בורובסקי (25.8.2021), כבוד השופט ג' קרא, פסקה 22).

על רקע האמור, נבחן את פסקי הדין שאליהם הפנו באי-כוח הצדדים.

31. פסקי הדין שאליהם הפנתה המאשימה:

(1) **ענין עבאסי** - על רקע סכסוך שבמהלכו המנוח ואביו תקפו את המערערים, המערער 1 קרא לבני משפחתו שהצטיידו במקלות ובאבנים. במהלך התקיפות האלימות דקר המערער שני אנשים, אחד בירכו שנפטר כתוצאה מכך והשני נפצע. הוא הורשע על-פי הודאתו בהמתת המנוח בקלות דעת ובעבירת חבלה בכוונה מחמירה (סעיף 329). על המערער 1 כבן 23, נעדר הרשעות קודמות, הושתו 12 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי למשפחת הנפגעים בסך 90,000 ₪.

(2) ע"פ 7677/12 **נאסר נ' מדינת ישראל** (11.6.2014) - המערער נעדר הרשעות קודמות, הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירת חבלה בכוונה מחמירה. הוא דקר את אשתו דאז בבטנה ונדון ל-10 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי לנפגעת בסך 80,000 ₪.

(3) ע"פ 9176/11 **לייזרזון נ' מדינת ישראל** (4.12.12) - המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת חבלה בכוונה מחמירה, בשתי עבירות איומים ובהחזקת סכין. על רקע סכסוך הוא דקר את הנפגע בפניו ובגבו ואף איים כי יהרוג אותו. לחובתו שלוש הרשעות קודמות בעבירות אלימות ורכוש ובעבר אף נשא בעונשי מאסר. הושתו עליו 11 שנות מאסר בפועל, שנתיים מאסר מותנה ופיצוי לנפגע בסך 50,000 ₪. במסגרת הערעור הופחת עונש המאסר בפועל ל-9 שנים.

(4) ע"פ 9232/18 **טוטיקוב נ' מדינת ישראל** (5.11.20) - על רקע מריבה בין שניים שהיו שיכורים, דקר המערער את המנוח בין בית החזה לכתף. הוא הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירת המתה באדישות ונדון ל-13 שנות מאסר, מאסר מותנה ופיצוי לאשת המנוח בסך 200,000 ₪.

(5) ת"פ (מחוזי חיפה) 5230/06 **מדינת ישראל נ' פלוני** (9.9.08) - הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות הריגה, חבלה בכוונה מחמירה ואיומים. על רקע השתוללות הנאשם בביתו, הגיעו למקום שוטר ומתנדב שפתחו את דלת חדרו. הנאשם דקר את השוטר במצחו ואת המתנדב בירכו, אשר נפטר מפצעיו. הושתו 12.5 שנות מאסר בפועל ומאסר מותנה.

(6) ע"פ 1682/12 **גוטליב נ' מדינת ישראל** (7.4.13) - המערער הורשע על-פי הודאתו בעבירות הריגה (סעיף 298 בחוק העונשין), הדחה בחקירה ואיומים. הוא היכה את המנוח במכת אגרוף בראשו שכתוצאה מכך נפל ונחבל בראשו. הושתו עליו 10 שנות מאסר בפועל ומאסר מותנה, הופעלו שני מאסרים מותנים, כך שסך הכול נדון ל-11 שנות מאסר בפועל. כן הושת קנס בסך 3,000 ₪ ופיצוי להורי המנוח בסך 20,000 ₪.

(7) ע"פ 4705/11 **פרץ נ' מדינת ישראל** (29.6.2014) - המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת הריגה (סעיף 298 בחוק העונשין). הוא דקר את המנוח סמוך ללבו במהלך קטטה. לחובתו ארבע הרשעות קודמות בעבירות אלימות סמים ורכוש. הושתו עליו 18 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי למשפחת המנוח בסך 100,000 ₪.

(8) ת"פ (מחוזי ב"ש) 33978-08-14 **מדינת ישראל נ' לוגסי** (25.06.2015) - הנאשם הורשע על-פי הודאתו בעבירת הריגה (סעיף 298). על רקע מריבה בין אחים על עניין של מה בכך, דקר הנאשם את אחיו בן ה-15 דקירה אחת. נקבע מתחם עונש בין 10 ל-15 שנה. הושתו 11 שנות מאסר בפועל ומאסר מותנה.

(9) ע"פ 3042/13 **חיימוב נ' מדינת ישראל** (21.5.2015) - המערער הורשע על-פי הודאתו בעבירת הריגה (סעיף 298). על רקע ויכוח שראשיתו בחוב כספי שהנאשם היה חייב למנוח פרצה תגרה שבה היו מספר מעורבים. במהלכה היכה המנוח את אחיו של המערער באמצעות בקבוק זכוכית ובתגובה דקר המערער באמצעות סכין חמש

דקירות בפלג גופו העליון של המנוח. במסגרת הערעור הופחת עונש המאסר בפועל מ-15 ל-13 שנה. שאר רכיבי העונש, מאסר מותנה ופיצוי למשפחת המנוח בסך 130,000 ₪, נותרו בעינם.

32. פסקי הדין ש אליהם הפנתה ההגנה:

(1) תפ"ח (מחוזי ירושלים) 56125-10-20 **מדינת ישראל נ' איברהים** (23.10.2022) - המערער הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר הטיעון בעבירת המתה בקלות דעת (סעיף 301ג). על רקע סכסוך, הגיעו הנאשם ושניים נוספים אל בית המנוח וירו לעברו לפחות 12 כדורים. כתוצאה מהירי נהרג המנוח, נפגע סוס ומת ונגרמו נזקי רכוש. הושתו 9 שנות מאסר ומאסר מותנה. במסגרת הסכם עטוואה שילמה משפחת הנאשם למשפחת המנוח סך 120,000 דינר ולכן לא נפסק פיצוי.

(2) ת"פ (מחוזי ב"ש) 36765-05-19 **מדינת ישראל נ' אטיקה** (27.5.2020) - הנאשם הורשע על-פי הודאתו בעבירת המתה בקלות דעת (סעיף 301ג). לאחר בילוי משותף שבמהלכו שתו המעורבים אלכוהול, פרצה קטטה שבמהלכה הכה המנוח את הנאשם ואדם נוסף באמצעות קרש ואילו הנאשם דקר אותו בירכו. השניים פינו את המנוח אל מוקד חירום שהיה סגור ומשם אל מוקד מד"א ומשם הוא פונה באמבולנס ובמהלך הפינוי נקבע מותו. הושתו 40 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי בסך 75,000 ₪ למשפחת המנוח.

(3) ע"פ 8470/19 **מדינת ישראל נ' בורובסקי** (25.8.2021) - השיב הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירת המתה בקלות דעת (סעיף 301ג). תחילה תקף את המנוח באגרופים ובאמצעות בקבוק זכוכית. לאחר שהמנוח קם ודרש מהמשיב להחזיר לו את הטלפון שלו, הכה אותו המשיב מכת אגרוף שכתוצאה ממנה המנוח נפל ואיבד הכרה. המשיב ניסה להעיר אותו ללא הצלחה וכשהגיעו אנשים נוספים עזב את המקום. בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם עונש בין 3 ל-9 שנות מאסר והושתו 5.5 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי בסך 75,000 ₪ לאמו של המנוח. ערעור המדינה על גזר הדין התקבל, תוך החמרת עונש ל-7 שנות מאסר בפועל.

(4) ת"פ (מחוזי חיפה) 44691-09-18 **מדינת ישראל נ' פזטנו** (23.12.2019) - הנאשם הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירת המתה בקלות דעת (סעיף 301ג). הוא תקף את המנוח על רקע סכסוך קודם בין חברו לבין המנוח. הנאשם ניסה לעשות החייאה למנוח, ביקש מאחרים להזמין אמבולנס וכן ביקש מהם לומר לאנשי מד"א כי הנאשם נפל מאופניו. בשל קשיים ראייתיים, הוסכם על טווח ענישה בין 4 ל-6 שנות מאסר ובהתאם לכך נקבע מתחם העונש. על הנאשם הושתו 54 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי בסך 20,000 ₪ לאביו של המנוח.

(5) ת"פ (מחוזי ב"ש) 4781-05-18 **מדינת ישראל נ' מירזיב** (10.9.2020) - הנאשם הורשע לאחר שמיעת הראיות בעבירת הריגה (סעיף 298). על רקע ויכוח על מחיר מכירת בקבוק אלכוהול החל עימות אלים שבמהלכו אף המנוח אחז בסכין, אך בסופו של דבר הוטל לקרקע ממכסה המנוע שעליו עלה, נחבל בראשו ומת מפצעיו לאחר כשבוע אשפוז. נקבע מתחם עונש בין 5 ל-10 שנות מאסר. הושתו 6 שנות מאסר, מאסר מותנה, פיצוי בסך 60,000 ₪

לאביו של המנוח, פסילת רישיון נהיגה ל-5 שנים וחילוט רכבו של הנאשם.

(6) ת"פ (מחוזי ב"ש) 36603-02-17 **מדינת ישראל נ' אבו כף** (28.1.2021) - הנאשם הורשע על-פי הודאתו בעבירות הריגה (סעיף 298), חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, ניסיון גניבת רכב ונהיגה ללא רישיון נהיגה. העבירות נעברו לאחר גניבת רכב ובמהלך הימלטות מהמשטרה. נקבע מתחם עונש בין 6 ל-10 שנות מאסר. הושתו 8.5 שנות מאסר בפועל, עונשי מאסר מותנים, פיצוי למשפחת המנוח בסך 75,000 ₪ ולנפגע נוסף בסך 7,500 ₪ ופסילת רישיון נהיגה ל-15 שנה.

(7) תפ"ח (מחוזי נצרת) 5000-08-14 **מדינת ישראל נ' טלה** (2.12.2015) - הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות הריגה (סעיף 298), חבלה בכוונה מחמירה, כניסה למקום מגורים לשם גניבה והחזקת סמים לצריכה עצמית (זוכה מהעבירות החמורות שבהן הואשם). נקבע מתחם עונש בין 6 ל-10 שנות מאסר. הושתו 7 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי בסך 80,000 ₪ למשפחת המנוח.

נסיבות העבירה

33. השיקולים שנשקלו הנוגעים לנסיבות מעשי העבירות, הם אלו: **ראשית**, מעשי הנאשם לא נעשו ברגע נמהר באופן ספונטני, אלא לאחר תכנון אשר כלל את שליפת הסכין והמרדף אחר המנוח ברחובות, כפי שנראה בבירור במצלמות האבטחה. הנאשם לא הרפה במשך המרדף, לא עצר ולא נמלך בדעתו, אלא ניכר היה כי דבק במטרתו לדקור את המנוח ואף לגבור עליו, עת המנוח ניסה להתגונן באמצעות כיסא מתכת שמצא במקום; **שנית**, לא הייתה כל התגרות מצד המנוח ואפילו הייתה, לא היה זה אלא בבחינת מעשה של מה בכך. כזכור, בהתאם להסכמת הצדדים, הנאשם יכול היה לטעון כי האירוע התרחש על רקע סכסוך קודם בינו לבין המנוח וכי המאשימה לא תביא ראיות לסתור זאת. חרף זאת, כל אשר נטען הוא כי בשל ויכוח של מה בכך בעניין נזק כלשהו שנגרם לרכב, אשר לטענת הנאשם, הוא נדרש לשאת בעלות התיקון. אין צריך לומר כי אפילו כך היה, אין בכך כדי להצדיק פגיעה במנוח ועל אחת כמה וכמה, את הפגיעה החמורה והקטלנית בו; **שלישית**, מות המנוח, שהוא הנזק שנגרם ממעשה העבירה, אינו רק הנזק שצפוי היה להיגרם, אלא הנזק החמור ביותר שיכול היה להיגרם, אף נגרם בפועל. כך באבחת סכין, גדע הנאשם את חייו הצעירים של המנוח, שהיה בראשית דרכו בחייו וכדברי בני משפחתו וכפי שניתן אף להניח, הסב נזק רב וצער עצום לא רק למנוח שחייו קופחו, אלא לכל בני משפחתו; **רביעית**, הנאשם פעל לבדו ומיוזמתו. חזקה עליו שיכול היה להבין את מעשיו החמורים, את האכזריות ואת הפסול הכרוכים בהם, את משמעותם ואת השלכותיהם האפשריות החמורות שאירעו בפועל.

קביעת מתחם העונש ההולם - סיכום

34. בהתאם לעיקרון ההלימה, תוך התחשבות בפגיעתו החמורה של הנאשם בערכים החברתיים שנפגעו ממעשיו ובראשם ערך קדושת החיים וכן בהתחשב במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות שבהן נעברו העבירות, כפי שכל אלו פורטו לעיל, נראה כי מתחם העונש שהמאשימה עתרה לקבוע בהחלט מאזן כראוי את כלל השיקולים. בהתאם לכך

ראיתי לנכון לאמץ את עמדת המאשימה ולקבוע **מתחם עונש הולם בין עשר לשש-עשרה שנות מאסר בפועל.**

גזירת עונשו של הנאשם

נסיבותיו של הנאשם (שאינן קשורות במעשה העבירה)

35. בגדרי מתחם העונש ההולם, נשקלו נסיבותיו של הנאשם הנדון, אשר אינן קשורות במעשי העבירות, כלהלן: **ראשית**, לחובת הנאשם שתי הרשעות קודמות, אחת מהן בעבירת אלימות שבעטיה נדון בין השאר, למאסר מותנה למשך תשעה חודשים שהוא בר הפעלה בנסיבות הנדונות, כך שאף ענישה מותנית זו לא הרתיעה אותו מנקיטת מעשה אלימות קשה; **שנית**, התסקיר לעונש מצביע על מי שמתקשה בוויסות דחפיו ונוהג באימפולסיביות במצבי דחק ואף הערכת הסיכון הנשקפת ממנו גבוהה; **שלישית**, הנאשם לא עשה דבר כדי לסייע למנוח ואף לא הזעיק עזרה, אשר לא מן הנמנע כי עשויה הייתה להציל את חייו, אלא נמלט מהמקום. **רביעית**, אמנם ניתן לזקוף לזכות הנאשם את העובדה שבסופו של דבר הודה במעשיו, אך היה זה בשלב מאוחר, לאחר שמיעת הראיות ולאחר הגשת סיכום טענות הצדדים. אמנם כפירה באשמה וניהול משפט אינם נזקפים לחובת הנאשם, אך בנסיבות הנדונות ולנוכח אופן התנהלותו, לא ניתן לומר כי היה בהודאתו כדי להביא לחסכון ממשי בזמן שיפוטי. במסגרת ההליך הנדון התקיימו שמונה-עשר דיונים, תוך נקיטת סחבת מצד הנאשם כפי שתוארה במספר החלטות (ראו למשל, החלטות מיום 29.4.2021 ומיום 24.6.2021 וכן ראו: בש"פ 4983/21 **מדינת ישראל נ' פרג** (11.8.2021), כבוד השופט י' אלרון, ראו בין השאר, פסקה 21). סחבת זו אף חייבה את המאשימה להגיש בקשות רבות להארכת תקופת מעצרו; **חמישית**, לזכות הנאשם נשקלו הודאתו בעובדות כתב האישום והכרתו באחריותו למעשים לפני ולפני שירות המבחן. כן נשקלו הצער על מות המנוח שהביע הנאשם לפני, בקשתו להתנצל בפני בני משפחת המנוח והודאתו אף לפני. כן נשקלו נסיבות חיו הקשות והמורכבות של הנאשם, שעיקריהם פורטו לעיל (במסגרת פירוט האמור בתסקיר) ובכלל זה מחלת אמו והעובדה שפרנסת אמו ואחיו עליו, כך שמאסרו הממושך ללא ספק יפגע בהם.

גזירת עונשו של הנאשם

36. לאחר איזון כלל השיקולים שעליהם עמדנו, תוך שקילת טענותיה של ההגנה, הצורך בהרתעתו האישית של הנאשם והצורך בהרתעת הרבים מפני עבירות אלימות, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לאמץ את עמדת המאשימה בעניין מיקום עונשו של הנאשם בגדרי מתחם העונש ובעניין העונש שראוי להשית עליו. בהתאם לכך, עונשו ימוקם באמצע מתחם העונש, תוך הפעלת המאסר המותנה, השתת מאסר מותנה נוסף שישמש עבורו גורם מרתיע מפני חזרה על עבירות אלימות וכן חיובו בתשלום פיצוי למשפחת המנוח בסכום המרבי. עם זאת, בשל תקופת המאסר בפועל הממושכת המושתת על הנאשם, מחצית עונש המאסר המותנה יופעל בחופף לעונש המאסר בפועל.

37. בעת העמדת סכום הפיצוי על הסכום המרבי הקבוע בסעיף 77 בחוק העונשין (בסך 258,000 ₪). ניתן משקל לנזק העצום שנגרם למשפחת המנוח, כפי שעלה מתסקיר נפגעי העבירה ומעדותיו בני המשפחה, אשר על עיקריהם עמדנו לעיל. בכלל זה העובדה שנזקה הכבד של משפחת המנוח אינו רק נזק רגשי עצום, בשל אובדן המנוח, שהיה

אהוב ויקר למשפחתו והיה בראשית דרכו בחייו, אלא נשקלה גם העובדה שהמנוח היה גורם משמעותי בסיוע לפרנסת משפחתו.

גזר הדין - סיכום

38. לנוכח כל האמור, על הנאשם נגזרים העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך **שלוש-עשרה שנה**, החל מיום מעצרו ביום 21.4.2020 (במקרה של סתירה לרישומי שב"ס, יש לפעול לפיהם).

ב. הפעלת המאסר המותנה למשך **תשעה חודשים**, שהושת על הנאשם בת"פ (שלום ירושלים) 16109-03-16 מיום 11.6.2016, כך שחציו יחפוף את עונש המאסר בפועל וחציו יצטבר לו.

בהתאם לכך, סך כל משך תקופת המאסר בפועל תהיה **שלוש עשרה שנה וארבעה חודשים וחצי**.

ג. מאסר מותנה למשך **עשרה חודשים**, שיישא הנאשם אם תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר יעבור עבירת אלימות מסוג פשע, או ניסיון לעבור עבירה כאמור.

ד. מאסר מותנה למשך **חמישה חודשים**. שיישא הנאשם אם תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר יעבור עבירת אלימות מסוג עוון, ניסיון לעבור עבירה כאמור או עבירת החזקת סכין.

ה. פיצוי לנפגע בסך 258,000 ₪. הפיצוי ישולם תוך חמש שנים מהיום.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך ארבעים וחמישה יום.

ניתן היום, ג' בשבט התשפ"ג, 25 ינואר 2023, במעמד הנאשם ובאי-כוח הצדדים כמפורט בפרוטוקול הדיון מהיום.

תמר בר-אשר,
שופטת